

ŪKIO APSKAITOS DUOMENŲ TINKLAS

Ūkio apskaitos duomenų tinklui 40 metų

Zita Sinickienė

Europos Sąjungos valstybėse, vykdamą vieną Bendrąją žemės ūkio politiką, nuolat yra stebima situacija žemės ūkyje, analizuojama ūkininkų ūkių finansinė būklė. Duomenys naudojami numatant žemės ūkio strategiją, žemės ūkio produkcijos gamintojų ir kaimo plėtros rėmimo kryptis, derantis su Pasaulio prekybos organizacija. Norint turėti išsamų visos šalies vaizdą, būtų idealu naudoti visų ūkių veiklos duomenimis. Naudojant statistinius metodus, daromi atrankiniai tyrimai, parenkant reprezentacinių (respondentinių) ūkių skaičių. Europos ekonominėje bendrijoje tokia vieninga sistema – Ūkių apskaitos duomenų tinklas (ŪADT), funkcionuojantis jau 40 metų. Iš šiuo metu ES šalyse esančių 4,5 milijono ūkių ŪADT duomenis teikia 61 tūkstantis respondentinių ūkių.

Atrenkant ūkius pirmiausiai analizuojami visuotinio žemės ūkio surašymo ar kitokie duomenys ir įvertinama ūkių visuma. Pagal reglamentą yra numatyta, kokio ekonominio dydžio ūkių reikia šaliai reprezentuoti. Ūkių struktūrai tirti naudojama vieninga ES metodika remiasi dviem pagrindiniais rodikliais: ūkių ekonominiu dydžiu (EDV) ir ūkio tipu, nurodančiu specializaciją. Pagal ES ūkiai skirstomi į 10 grupių. Pirmosios grupės yra tie ūkiai, kurių ekonominis dydis yra mažesnis nei 2 EDV (tokio ūkio pajamos – 2 400 eurų per metus), dešimtajai – didesnis arba lygus 250 EDV (tokio ūkio pajamos – 300 000 eurų per metus).

Europos komisijos ŪADT priežiūros komiteto išvažiuojamojo posėdžio, vykusio birželio 05-08 dienomis Beloveže (Lenkija), metu supažindinta su naujais ŪADT reglamentais, nurodyta, kokių ūkių pagal EDV reikės pateikti. Lietuva turės pateikti kuo daugiau 2EDV ūkių duomenų.

Lietuvai atstovavo: LAEI vyresnysis mokslo darbuotojas, doc. dr. A.Kuodys (trečias iš kairės); LŽŪKT Apskaitos skyriaus vadovė Z.Sinickienė (ketvirta iš kairės); LAEI vyr. programuotoja Rima Daunytė (penkta iš kairės).

BENDRAVIMAS

Apie apskaitos ir ekonomikos konsultantų džiaugsmus ir problemas diskutuota regionuose

Jolanta Abarienė

Konsultavimo tarnybos Apskaitos skyriaus specialistės, atsižvelgdamos į tai, kad šiuo metu rajonų biuruose dirba 150 apskaitos ir ekonomikos konsultantų, nusprendė seminarus – diskusijas organizuoti regionuose. Tai buvo puiki proga ne tik pasikalbėti apie esančias problemas, bet ir galimybė pasitarti, pasidalinti patirtimi ir artimiau susipažinti.

Vienas iš seminarų vyko Gargžduose. Jame dalyvavo Žemaitijos rajonų biurų konsultantės. Apie džiaugsmą ir nerimą kalbėjusios moterys buvo atviros. Šito ir tikėjosi su jomis bendravusios Apskaitos skyriaus vadovė Zita Sinickienė ir šio skyriaus specialistė Rita Veliulienė.

Kuo gi džiaugėsi Žemaitijos konsultantės:

- daugelis iš jų – pagerėjusiomis darbo sąlygomis;
- visos – puikia darbo priemone - kompiuterine dvejybinės buhalterinės apskaitos programa;
- visos – gerais tarpusavio santykiais;
- neseniai pradėjusios dirbti – nuoširdžia kolegijų pagalba.
- beveik visos – gerais santykiais su klientais.

Kokios jų problemos ir pageidavimai:

- pagrindinė – netenkina atlyginimas, nėra pastovumo, dažnai keičiasi apmokėjimo sistema, todėl galvojama apie darbo pakeitimą;
- norėtų kursų, kuriuose būtų mokoma, kaip parduoti paslaugą, bendrauti su klientais.

Apskaitos skyriaus vadovė Zita Sinickienė sakė, kad ankstesniuose susitikimuose su biurų konsultantais dažniausiai kalbėdavo skyriaus specialistės. Šiuose seminaruose kalbėjo kiekviena konsultantė. Diskusijos pavyko. Apibendrinus jose išgirstas mintis, bus galvojama, kaip įveikti kai kurias problemas.

BENDRADARBIAVIMAS

Kolegos iš Suomijos ieško bendradarbiavimo galimybių

Jolanta Abarienė

Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba su Suomijos žemės ūkio konsultavimo tarnyba ryšių turėjo jau prieš 10 metų. Šiuo metu glaudžiau bendradarbiaujama nebuvo, todėl vienos iš Suomijos kaimo konsultavimo tarnybos asociacijos „Proagrija“ administracijos atstovas Antti Siljamaki panor šiuos ryšius atnaujinti. Jam buvo labai įdomu sužinoti, kaip Lietuvoje vyksta žemės ūkio procesai, kaip sekasi konsultantams.

Drauge su konsultantu į Lietuvą atvyko ūkininkai, priklausantys kooperatyvui „Atrija“, į kurį šiuo metu yra susibūrę 10 000 Suomijos ūkininkų. Didelis kooperatyvas atskiruose padaliniuose yra įsirengęs skerdyklą ir pašarų gamybos įmonę.

Svečiai domėjosi Lietuvos žemės ūkio situacija: kainomis, rinka, pašarais, išmokomis ir kt. Jiems buvo suorganizuota kelionė į Molėtų rajone esančią Radžiūnų agrofirmą, auginančią mėšinius galvijus.

Konsultavimo tarnybos Molėtų rajonų biure pristatyta įstaigos veikla, perspektyvos.

Svečius lydėjęs Konsultavimo tarnybos direktoriaus pavaduotojas Rimtautas Petraitis sakė, kad šis susitikimas buvo gera proga atnaujinti ryšius, pasikalbėti apie bendradarbiavimo galimybes.

Pokalbis Radžiūnų agrofirmonoje.

Su projekto partneriais Jungtinės Karalystės ekologiniuose ūkiuose

Kristina Narvidienė

Mokomoji kelionė į Jungtinę Karalystę buvo suorganizuota pagal Leonardo da Vinci bandomąjį projektą Nr. LT/04/B/F/PP-171000 „Profesinio mokymo kompetencijos perdavimas Baltijos šalių ekologiniam agrariniam sektoriui”.

Ekologiniame Riverfordo kooperatyvo gervuogyne.

Ekologiniame Riverfordo kooperatyvo gervuogyne kuriami ekologinio ūkininkavimo standartai, darbuotojai sertifikuoja ir tikrina ekologinius ūkius, reklamuoja produktus, dirba su vyriausybinėmis ir nevyriausybinėmis organizacijomis, siekdami pagerinti ekologinio ūkininkavimo sąlygas, informuoja ir moko ekologinio ūkininkavimo, konsultuoja ir kt. Įstaigoje dirba 146 žmonės.

Iš viso Jungtinėje Karalystėje akredituotos 15 ekologinių ūkių sertifikavimo įstaigų. Viena iš jų - Soil Association Certification. Pasirodo, kad inspektoriai tikrina ūkius ištisus metus, vienas inspektorius patikrina apie 200 ūkių.

Ekologinis ūkininkavimas Jungtinėje Karalystėje – pelningas verslas. Jis atsiperka net ir tuomet, kai samdomi žmonės (tokiuose ūkiuose daug rankų darbo). Šiuose ūkiuose dirba ir užsieniečiai.

Projekto partneriai iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos gegužės 17–21 d. susipažino su Jungtinės Karalystės žemės ūkio įstaigų, susijusių su ekologiniu ūkininkavimu, veikla, lankėsi keliuose ūkiuose. Aplankytų ūkių savininkai pasirinkę mišrų ūkininkavimo būdą. Jie augina daržoves, uogas, javus, laiko melžiamas karves, ožkas, avis, vištas.

Produkciją ūkininkai realizuoja įvairiai: pastovūs pirkėjai atvažiuoja į ūkius arba ūkininkai jiems nuveža prekes patys, dažnai pačiame ūkyje yra parduotuvė, kurioje galima nusipirkti produktų iš kelių ekologinių ūkių.

Ekologinių ūkių savininkai buriasi į kooperatyvus. Štai South Devono kooperatyve yra 13 narių, kurie augina 85 rūšių ekologines daržoves. Jas pakuoja į skirtingo dydžio pakuotes (mažas, vidutines ir dideles) ir tiekia tiesiogiai vartotojams.

Privačioje Soil Association organizacijoje

Helenos Brauning (Helena Browning) ūkyje pasitiko žaisminga kiaulių šeimyna.

Apdovanoti siloso gaminimo meistrai

Vilma Živatkauskienė

Birželio 3 dieną ūkininko Laisvūno Valikonio ūkyje (Krivulių k., Krekenavos sen., Panevėžio r.) buvo apdovanoti 2004 metų Siloso konkurso nugalėtojai ir laureatai. Dvidešimt geriausių siloso gamintojų buvo atrinkti, Lietuvos žemdirbystės institute ištyrus daugiau kaip aštuonis šimtus siloso mėginių.

Siloso konkursas – tradicinis renginys, kurio tikslas – paskatinti jo gamintojus tirtis pašarus, nes tik žinodamas savo gaminamų pašarų kokybę, ūkininkas žinos, ką reikėtų tobulinti, juos gaminant. Be to, remiantis tyrimų rezultatais galima tinkamai subalansuoti racionus, o tai lemia didesnius primilžius ir priesvorius.

Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba – viena iš šio konkurso organizatorių.

Geriausieji

Pereinamoji geriausio siloso gamintojo taurė atiteko ūkininkei Ritai Gofmanienei (Telšių rajonas). Ūkininkė pasakojo, kad siloso pavyzdžius tiriasi ir konkurse dalyvauja nuo 1998 metų. 1998 ir 1999 m. ūkininkai buvo geriausių siloso gamintojų dešimtuose. Tuomet ištyrus pavyzdžius silose būdavo randama žemių, pašaro kokybė buvo prasta, atsirasdavo sviesto rūgštis. Problemos išsisprendė šiais metais nusipirkus volus, kuriais pavasarį buvo suvoluotos ganyklos, išlyginti kurmiarausiai.

Ūkyje silosas dedamas į rulonus nuo 1998 metų, ūkininkai turi rulonavimo techniką, teikia rulonavimo paslaugas ir kitiems ūkininkams. Kukurūzų silosas dedamas į tranšėją.

Ūkyje ganyklos nuolat atnaujinamos, šiuo metu atsėta 50 ha žalienu. Gofmanų ūkiui priklauso apie 170 ha žemės, iš viso šiuo metu ūkyje laikomi 157 gyvuliai, iš kurių 65 melžiamos karvės, planuojama dar plėstis.

Geriausiu kukurūzų siloso gamintoju pripažinto ŽŪK „Lumpėnų Rambynas“ pirmininkas R. Kelneris teigė, kad kokybės ir gerų rezultatų siekė nuo pačios kooperatyvo susikūrimo pradžios. 1992 m. už pasiektus gerus rezultatus jis dėkingas Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos specialistams.

Geriausieji siloso gamintojai

Šiuo metu ūkyje laikoma 250 melžiamų karvių, kooperatyvui priklauso 620 ha žemės. Silosas į rulonus sukamas iš žolės, likusios po nuganyimo. Ruošiant pašarus sėkmingai naudojamas skruzdžių rūgštis konservantas. Tai leido net praėjusiais metais, esant permainingam orui, pagaminti gerą pašarą.

Ūkyje sėjama apie 100 ha kukurūzų. Dedama į naujai įrengtą tranšėją, kurios matmenys tikrai išpūdingi: aukštis – 2,8 m, plotis – 15 m, ilgis – 42 metrai. Prie tranšėjos yra įrengti šulinėliai siloso sultims subėgti, padarytas reikiamas nuolydis.

Kooperatyvo vadovas teigė, kad tinkamai paruošus silosą, jį galima naudoti ir kitais metais.

Seminaro - lauko dienos metu geriausi siloso gamintojai ne tik dalinosi patirtimi, bet ir klausėsi naudingų pranešimų.

Informacija teikiama:

Stoties g. 5, Akademija LT–58343 Kėdainių r.
telef. (8~347) 3 78 70, 3 87 14
www.lzukt.lt

*Parengė J.Abarienė,
maketavo R.Matulienė,
nuotraukos V.Živatkauskienės ir iš Z.Sinickienės,
R.Petraičio ir K.Narvidienės asmeninių archyvų*